

PHÊ PHÁN CÁC QUAN ĐIỂM CHO RẰNG VIỆT NAM KHÔNG CÓ TỰ DO MẠNG XÃ HỘI

TS PHẠM NGỌC HÒA

Học viện Chính trị khu vực IV

1. Các quan điểm sai trái, thù địch cho rằng Việt Nam không có tự do mạng xã hội

Do tác động tiêu cực của cuộc khủng hoảng kinh tế tài chính toàn cầu, những vấn đề phức tạp về tranh chấp chủ quyền lãnh thổ trên Biển Đông, đặc biệt là tình hình dịch bệnh COVID-19 diễn biến ngày càng phức tạp đã tạo điều kiện thuận lợi cho các phần tử cơ hội chính trị trong nước liên kết với các phần tử cơ hội ở nước ngoài để đưa ra những luận điệu chống phá Đảng, Nhà nước, thông qua việc đưa lên mạng internet những thông tin sai sự thật, bịa đặt, vu khống Việt Nam đàn áp mạng xã hội, ở Việt Nam không có tự do mạng xã hội... hòng xói mòn lòng tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước ta.

Hiện nay, một số phần tử cho rằng ở Việt Nam không có tự do thông tin, tự do mạng xã hội, ở Việt Nam mạng xã hội bị kiểm duyệt gắt gao. Và đến khi chúng ta chính thức ra mắt mạng Lotus (một mạng xã hội của Việt Nam), thì nhiều đối tượng lại điên cuồng chống phá, cho rằng dùng mạng xã hội “made in Việt Nam”: như tự sấm dây trời mình. Trong một số bài viết này, chúng đã sử dụng những luận điệu xuyên tạc cũ rích về tình hình tự do thông tin, tự do internet, mạng xã hội nhằm mục đích chống phá nền dân chủ, công kích vào chế độ chính trị - xã hội ở Việt Nam. Chúng rêu rao rằng, “mạng xã hội, đặc biệt là facebook ngày càng trở thành vũ khí của Việt Nam để chống lại những ai bày tỏ ý kiến một cách ôn hòa. Việt Nam vi phạm

tự do ngôn luận, mưu toan dập tắt những tiếng nói bất đồng”¹. Đặc biệt, lợi dụng vấn đề tranh chấp đất đai ở Đồng Tâm năm 2017, chúng lại lên tiếng rêu rao rằng: “Sự việc Đồng Tâm xảy ra là do sự sai lầm của chính sách đất đai, sự thiếu dân chủ và thiếu tự do báo chí”². Thời gian gần đây, khi chúng ta tiến hành Đại hội XIII của Đảng, các thế lực thù địch đã sử dụng nhiều phương thức, thủ đoạn khác nhau, nhất là sử dụng triệt để mạng xã hội để đưa ra các quan điểm sai trái, phản động nhằm bôi nhọ uy tín, danh dự của lãnh đạo Đảng, Nhà nước. Khi chúng ta đưa Dự thảo Văn kiện Đại hội XIII của Đảng cho toàn dân góp ý thì chúng lại rêu rao rằng, “các quan điểm trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng vẫn là sự sao chép những lý thuyết đã lỗi thời, bảo thủ, thiếu sự đổi mới, sáng tạo”; rằng “Đại hội XIII cần bỏ cụm từ “nền tảng tư tưởng”, cứ lý thuyết nào đúng thì theo”³... Rõ ràng đây là những quan điểm sai trái, thù địch.

Phương thức mà các thế lực thù địch sử dụng phổ biến nhất hiện nay là sử dụng các mạng xã hội như facebook, twitter, google, youtube... Chúng tận dụng tối đa tiện ích chat, phản hồi thông tin (comment) trên mạng để kêu gọi độc giả tham gia trao đổi ý kiến. Mục đích là cô vũ những độc giả hưởng ứng, cổ sủy, ủng hộ các quan điểm xuyên tạc, chống phá Đảng, Nhà nước ta. Đồng thời, chúng còn tạo lập các trang web được xây dựng chế độ mở, cho phép độc giả dễ dàng gửi bài viết trực tiếp, với dung lượng file lớn hoặc có thể cho

phép có hạn chế một số người với điều kiện khai báo tài khoản (account) cụ thể để đăng tải bài viết trực tiếp trên các trang này... Với những tiện ích của mạng xã hội, các thông tin, các luận điệu, quan điểm sai trái được chúng cập nhật hằng ngày, hằng giờ với số lượng lớn, truyền tải và nhân rộng trên mạng, được các phần tử cơ hội chính trị, những người kém hiểu biết chia sẻ, phát tán, lan truyền rộng rãi trong xã hội. Tính nguy hiểm và tác động lớn từ các quan điểm sai trái là gây tâm lý bán tín, bán nghi, hoang mang, dao động, tạo sự phân tâm ở một bộ phận công chúng xã hội. Chúng còn tạo lập và huy động những tài khoản giả mạo trên mạng xã hội, lập các website giả mạo của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, lãnh đạo một số bộ ngành, địa phương, những người có uy tín, nhân vật nổi tiếng trong xã hội, để thông qua đó tung tin bịa đặt, gieo rắc sự hoài nghi trong xã hội, nhất là trước những vấn đề nhạy cảm, từ đó kêu gọi, lôi kéo, kích động người dân tụ tập, biểu tình và có các hành vi vi phạm pháp luật...

Thực tế cho thấy, nhiều thông tin sai sự thật hay thông tin giả, thông tin bị xuyên tạc, bóp méo, thậm chí xấu độc, thường xuyên được lan truyền trên mạng xã hội, đã gây tác động tiêu cực đến nhận thức và hành vi của không ít người, làm ảnh hưởng đến sự ổn định chính trị, an ninh trật tự của xã hội là do ý thức và trách nhiệm của người dùng mạng xã hội chưa cao. Sự lệch lạc trong nhận thức về các vấn đề chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội sẽ dẫn đến sai lầm trong hành vi, tạo nên những mối nguy về an ninh, bất ổn chính trị, xã hội. Trong khi đó, một bộ phận người sử dụng mạng xã hội ở Việt Nam thường có xu hướng quan tâm, thích (like) và chia sẻ (share) thông tin giật gân, tiêu cực, trái chiều hơn thông tin tích cực, một cách cố tình hoặc vô ý thức, bất chấp các hậu quả. Nhiều người cho rằng, mạng xã hội là ảo, không phải chịu trách nhiệm về những phát ngôn, hành xử của mình. Tâm lý đó cộng hưởng với các công cụ được tạo ra để thu hút người dùng của mạng xã hội, cùng với sự bất cập, hạn chế trong quản lý của các cơ quan chức năng càng làm cho việc phát tán thông tin xấu, độc trở nên dễ dàng và nguy hiểm. Có thể nói, tác động xấu từ các thông tin trên mạng xã hội có

thể dẫn đến những hậu quả trực tiếp, tức thì, nhưng cũng có những hậu quả len lỏi, lâu dài tích tụ vào ứng xử, lối sống, dần dần phá vỡ những hệ giá trị văn hóa và đạo đức tốt đẹp của dân tộc. Những đò vỡ về giá trị, những tổn thương về tâm lý ảnh hưởng đến đời sống mỗi cá nhân, từ đó tác động đến ổn định chính trị, xã hội của quốc gia...

2. Luận cứ phê phán các quan điểm sai trái, thù địch cho rằng Việt Nam không có tự do mạng xã hội

Thứ nhất, ở Việt Nam mạng xã hội được hoạt động tự do theo khuôn khổ của pháp luật

Mạng xã hội được du nhập vào nước ta từ những năm 2000 dưới hình thức các trang nhật ký điện tử (blog). Đến nay, có khoảng hơn 300 trang mạng xã hội khác nhau đã đăng ký hoạt động và có trên 35 triệu tài khoản đang hoạt động⁴. Trong đó, facebook là mạng xã hội phổ biến nhất vì nhờ có thiết kế thuận lợi cho người sử dụng khi tạo lập tài khoản cá nhân, cũng như những tính năng trao đổi thông tin, bày tỏ cảm xúc, quan điểm cá nhân với những người cùng nhóm, cùng sở thích..., nên đã thu hút được nhiều thành viên tham gia. Tiếp sau facebook là các trang myspace, twitter và các blog... Chúng ta biết rằng, với cơ chế hoạt động của mạng xã hội có tính chất tương tác cao, dễ dàng chia sẻ những thông tin cá nhân với nhau, nên đã thu hút số người tham gia ngày càng đông, trong đó có giới trẻ. Điều này đã tạo ra mặt thuận lợi cho mọi thành viên khi tham gia mạng xã hội, đó là có thể chia sẻ cũng như tìm kiếm những thông tin cần thiết phục vụ nhu cầu hoạt động riêng của từng người. Tuy nhiên, bên cạnh những thông tin chính thống, bổ ích, có tính chất giáo dục, còn có các thông tin không chính thống, sai sự thật, xuyên tạc, cổ súy cho lối sống lệch chuẩn cũng được đưa lên mạng xã hội với các mục đích khác nhau. Do đó, mạng xã hội đã và đang trở thành công cụ hàng đầu để các thế lực thù địch lợi dụng chống phá Đảng, Nhà nước ta.

Thứ hai, Việt Nam luôn luôn tôn trọng quyền tự do cơ bản của con người, trong đó có quyền tự do thông tin

Các thế lực thù địch với cách nhìn phiến diện cho rằng, ở Việt Nam không có tự do mạng xã hội, rằng mạng xã hội ở Việt Nam bị đàn áp, người

dùng mạng xã hội không được bày tỏ chính kiến, suy nghĩ của mình... Đây là thông tin hoàn toàn bịa đặt và sai sự thật, bởi vì Đảng, Nhà nước ta luôn nhất quán chủ trương, chính sách tôn trọng và bảo vệ các quyền tự do cơ bản của con người, trong đó có quyền tự do thông tin, tự do internet. Thực tế, chúng ta đã đạt được những thành tựu kỳ diệu trong phát triển kinh tế, một phần là nhờ chúng ta tận dụng tốt cơ hội từ internet, chính điều kiện tự do phát triển về internet và mạng xã hội đã góp phần quan trọng trong xây dựng, phát triển đất nước; điều này đã là một phần tất yếu của các tầng lớp xã hội. Ở Việt Nam, thông qua các trang mạng xã hội, người dân có thể bày tỏ thông tin và chính kiến của mình; không những thế còn có nhiều cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị từ trung ương đến địa phương đã sử dụng internet, mạng xã hội để làm việc, giải quyết các thủ tục hành chính và liên hệ trực tiếp với người dân... Những việc đang diễn ra hằng ngày, hằng giờ ở Việt Nam đã minh chứng rằng, ở Việt Nam không có chuyện đàn áp mạng xã hội, mà trái lại còn được Đảng, Nhà nước bảo đảm sự phát triển tự do. Thực hiện quyền tự do internet, mạng xã hội luôn được đặt trong khuôn khổ pháp luật. Nhờ đó mới bảo đảm an ninh mạng, phòng ngừa, ngăn chặn các hoạt động lợi dụng mạng xã hội, internet để vi phạm pháp luật Việt Nam. Khi đề cập đến vấn đề này, Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Nguyễn Mạnh Hùng đã khẳng định: “Việt Nam là nước có chủ quyền trên không gian mạng, nên các nền tảng xuyên biên giới phải tuân thủ pháp luật Việt Nam”⁵. Để bảo vệ an ninh quốc gia và bảo đảm trật tự, an toàn xã hội trên không gian mạng, Việt Nam đã ban hành Luật An ninh mạng. Luật này sẽ tạo nên sự bình đẳng giữa các doanh nghiệp trong và ngoài nước khi cung cấp dịch vụ trên internet. Khi tuân thủ đầy đủ các quy định giống như doanh nghiệp trong nước, các doanh nghiệp nước ngoài hoàn toàn có thể cung cấp dịch vụ bình thường. Do vậy, Luật An ninh mạng đi vào hoạt động, sẽ không có chuyện Google hay Facebook bị cấm tại Việt Nam như nhiều người đã lo ngại...

Thứ ba, Việt Nam kiên quyết xử lý nghiêm các hành vi lợi dụng mạng xã hội

Hội thảo “Mạng xã hội trong bối cảnh phát triển xã hội thông tin ở Việt Nam” tổ chức vào tháng 10 - 2017 (Ảnh:SN)

Hiện nay, Việt Nam đang triển khai công tác phát hiện, đấu tranh, xử lý nghiêm các đối tượng có hoạt động lợi dụng internet, mạng xã hội vi phạm pháp luật. Điều này không chỉ phù hợp với Việt Nam mà còn phù hợp với nhiều quốc gia trên thế giới. Ngay ở Mỹ, quốc gia tự cho mình là “đất nước tự do”, Quốc hội nước này đã ban hành nhiều văn bản pháp luật nhằm xử lý, ngăn chặn việc lợi dụng internet, mạng xã hội để khủng bố, kích động bạo lực hay vi phạm sở hữu trí tuệ... Do đó, ở Việt Nam không hề có chuyện đàn áp mạng xã hội, hay tra tấn trái pháp luật bất kỳ blogger nào. Rõ ràng đằng sau những thông tin bịa đặt đó là âm mưu chính trị của các thế lực thù địch nhằm kích động chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc và phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng ta.

3. Một số giải pháp nhằm tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái trên mạng xã hội

Một là, cấp ủy, chính quyền các cấp cần tích cực thông tin và tăng cường đối thoại với nhân dân; chủ động, linh hoạt tham gia các vấn đề cụ thể của xã hội. Thường xuyên duy trì, thực hiện có hiệu quả việc phối hợp với các cơ quan chức năng. Thường xuyên tổ chức các cuộc tọa đàm, trao đổi, rút kinh nghiệm giữa các cơ quan chức năng, lực lượng nòng cốt chuyên sâu trong đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch trên mạng xã hội. Đồng thời, phát huy vai trò của các cơ quan báo chí, tạo thế trận rộng khắp, chặt chẽ trong đấu tranh phản bác với các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Hai là, kiên quyết xử lý kịp thời, nghiêm minh các tổ chức đảng, đảng viên vi phạm Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng. Siết chặt kỷ cương, kỷ luật trong Đảng. Các cấp ủy và tổ chức đảng, mọi cán bộ, đảng viên phải chấp hành nghiêm kỷ luật phát ngôn; nghiêm cấm việc để lộ bí mật của Đảng, Nhà nước; xử lý nghiêm việc lan truyền những thông tin sai lệch hoặc tán phát những đơn thư nặc danh, mạo danh, hoặc thư có danh nhưng có nội dung xấu, xuyên tạc, vu khống, kích động.

Ba là, các cơ quan chức năng cần chủ động nắm tình hình, phát hiện sớm hoạt động chống phá trên mạng xã hội để đấu tranh ngăn chặn các quan điểm sai trái trên mạng xã hội. Rà soát thường xuyên, nắm tình hình, phát hiện các trang blog, trang facebook, website, các diễn đàn thường đăng tải các thông tin không đúng sự thật, xuyên tạc, chống phá nền tảng tư tưởng của Đảng. Mặt khác, cần nhận diện những phương thức, thủ đoạn mới để có biện pháp xử lý kịp thời. Đồng thời, cần xây dựng và tổ chức các trang thông tin chính thống có uy tín để thường xuyên cập nhật, đưa các thông tin chính xác, nhanh nhạy.

Bốn là, sử dụng đa dạng các thể loại thông tin, từ các bài viết chính luận đến thơ ca, tin tức cập nhật..., để chuyển tải nội dung đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phản bác các quan điểm, sai trái thù địch trên không gian mạng. Tuy nhiên, không thực hiện theo kiểu mệnh lệnh hành chính, chủ quan, duy ý chí, áp đặt quan điểm; mà phải dựa trên sự tự giác, có trách nhiệm của mỗi công dân. Thông tin phản bác phải được phân tích, luận giải có lý lẽ, dựa trên cơ sở lý luận, thực tiễn khách quan, trên cơ sở nắm vững trình độ, nhu cầu, nguyện vọng, tâm lý của từng nhóm đối tượng tiếp nhận thông tin cụ thể.

Năm là, các cơ quan, tổ chức, cá nhân có trách nhiệm thường xuyên cung cấp những thông tin chính thống thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, mạng xã hội nhằm định hướng dư luận xã hội, củng cố niềm tin cho cán bộ, đảng viên và nhân dân. Tận dụng lợi thế tương tác của báo mạng điện tử để tổ chức các diễn đàn, tọa đàm, hội thảo trực tuyến về vấn đề dân chủ, nhân quyền ở

Việt Nam để phê phán, phản bác các quan điểm sai trái. Bên cạnh đó, cần tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về thành tựu trong lĩnh vực dân chủ, nhân quyền ở Việt Nam nhằm góp phần cung cấp thông tin cho công chúng để có cái nhìn toàn cảnh, phản bác lại các quan điểm sai trái.

Sáu là, tăng cường phối hợp với các cơ quan, tổ chức quốc tế có liên quan trong việc quản lý, kiểm soát đối với các trang mạng xã hội và chủ động sử dụng các biện pháp kỹ thuật, ngăn chặn việc truy cập vào các trang mạng độc hại một cách có hiệu quả. Chủ động phối hợp với các nhà cung cấp dịch vụ mạng xã hội như facebook, zalo, twitter, instagram..., tính toán sử dụng các giải pháp về công nghệ để ngăn chặn một cách triệt để các tin tức xấu độc trên các trang mạng. Đặc biệt, phải chủ động sử dụng các biện pháp kỹ thuật nghiệp vụ để xâm nhập, chiếm quyền quản trị, điều hành các trang web, blog, diễn đàn mạng xã hội, sau đó xóa dữ liệu, vô hiệu hóa hoặc ngăn chặn việc truy cập vào các trang mạng có nội dung độc hại.

Nhận rõ các quan điểm sai trái cho rằng, Việt Nam không có tự do mạng xã hội và đưa ra các luận cứ khoa học để phê phán, bác bỏ những quan điểm sai trái đó là việc làm cần thiết và có ý nghĩa. Đồng thời, qua đó cũng xem lại chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước chỗ nào chưa thực hiện tốt, chỗ nào chưa phù hợp để từng bước hoàn thiện, nhằm thực sự đem lại quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng cho nhân dân.

1. Đỗ Hữu: *Bác bỏ thông tin Việt Nam dùng các công cụ mạng xã hội để đàn áp "tự do ngôn luận"*, <http://baophunuthudo.vn/article/90693/214/bac-bo-thong-tin-viet-nam-dung-cac-cong-cu-mang-xa-hoi-de-dan-ap-tu-do-ngon-luan/>, cập nhật ngày 04 - 12 - 2020.
2. <https://www.bbc.com/vietnamese/world-54098198>.
3. Vũ Văn Hiền: *Một số luận cứ phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, chống phá Đại hội XIII của Đảng*, Nxb CTQG, H, 2020, tr. 204, tr. 91.
4. *Sđd*, tr. 200.
5. Đỗ Hữu: *Bác bỏ thông tin Việt Nam dùng các công cụ mạng xã hội để đàn áp "tự do ngôn luận"*, <http://baophunuthudo.vn/article/90693/214/bac-bo-thong-tin-viet-nam-dung-cac-cong-cu-mang-xa-hoi-de-dan-ap-tu-do-ngon-luan/>, cập nhật ngày 04 - 12 - 2020.